

מתי צריך ללבוש טלית גדול

שליח ציבור לשחרית

צריך ללבוש טלית גדול (משנה ברורה י"ח ה', ערוך השלחן י"ח ז', מקור חיים (מהחות יאיר) נ"ג א', דעת נוטה ח"ב עמ' שמ"ג).

שליח ציבור למנחה

יש מנהגים שונים אם צריך ללבוש טלית גדול או לא, ונהרא נהרא ופשטיה (הליכות שלמה ח"א פרק ב' ס"ק כ"ג, קצות השלחן בדי השלחן ז' כ"ח, לקט הקמח החדש י"ח י"ג, תפילה כהלכתה כ"ו י"ט, ס"ק נ"ח, שרשי מנהג אשכנז ח"א עמ' 115, וע"ע קיצור שו"ע ס"ט ה', מטה אפרים תר"ז ד', מקור חיים (מהחות יאיר) נ"ג א', שלחן הטהור (קומרנא) צ"א ג', שיח תפילה שער ז' א' ב'), ויש אומרים שרק אם אינו לובש חליפה ארוכה, צריך ללבוש טלית גדול (שערי אהרן י"ח י"א ושערי אי"ש (שם) עמ' כ"ו בשם החזו"א, מנהגי בית הכנסת חזו"א ט' י"א, דעת נוטה ח"ב עמ' רנ"ד, שמ"ב, שמ"ג, שערי דן בשו"ת מהגר"ח קניבסקי שליט"א, ועיין ערוך השלחן צ"א ב'), ובמנחה שיש בו קריאת התורה (בשבת ובתענית ציבור), יש אומרים שלכו"ע צריך ללבוש טלית גדול (מור וקציעה סי' כ"ד, קצות השלחן בדי השלחן ז' כ"ח, לקט הקמח החדש י"ח י"ג, וע"ע לקט הקמח החדש י"ח י"ג), וכן במנחה של ערב יום כיפור (מטה אפרים תר"ז ד').

שליח ציבור למעריב

יש מנהגים שונים אם צריך ללבוש טלית גדול או לא, ונהרא נהרא ופשטיה (הליכות שלמה ח"א פרק ב' ס"ק כ"ג, קצות השלחן בדי השלחן ז' כ"ח, לקט הקמח החדש י"ח י"א-י"ג, תפילה כהלכתה כ"ו י"ט, ס"ק נ"ט, שרשי מנהג אשכנז ח"א עמ' 115, וע"ע בגדי ישע סי' י"ח, מקור חיים (מהחות יאיר) נ"ג א', שלחן הטהור (קומרנא) צ"א ג', שיח תפילה שער ז' א' ב'), ויש אומרים שרק אם אינו לובש חליפה ארוכה, צריך ללבוש טלית גדול (שערי אהרן י"ח י"א ושערי אי"ש (שם) עמ' כ"ו בשם החזו"א, מנהגי בית הכנסת חזו"א ט' י"א, דעת נוטה ח"ב עמ' רנ"ד, שמ"ב, שמ"ג, שערי דן בשו"ת מהגר"ח קניבסקי שליט"א, ועיין משנה ברורה י"ח ד', נ"ג י"ג, ערוך השלחן צ"א ב', וע"ע משנה ברורה י"ח ב', ה', שיח הלכה י"ח ט', י'), ובקבלת שבת ובמעריב של שבת, יש אומרים שלכו"ע צריך ללבוש טלית גדול (קצות השלחן בדי השלחן ז' כ"ח, לקט הקמח החדש י"ח י"ג, ועיין מקור חיים (מהחות יאיר) י"ח א, נ"ג א').

שליח ציבור שהוא אבל (בביתו) אינו לובש טלית גדול [מלבד בשחרית] (מקור חיים (מהחות יאיר) נ"ג א').

שליח ציבור לסליחות

צריך ללבוש טלית גדול (שו"ע א"ח י"ח ג', משנה ברורה תקפ"א ר').

שליח ציבור לשאר דברים (כגון שיר היחוד או תהלים)

צריך ללבוש טלית גדול (מקור חיים (מהחות יאיר) נ"ג א').

כהן בברכת כהנים

צריך ללבוש טלית גדול ולשלשלו על פניו וידיו (שו"ע א"ח קכ"ח כ"ג, ערוך השלחן קכ"ח ל"ו, כף החיים קכ"ח קמ"ג, וע"ע משנה ברורה קכ"ח צ"א, שו"ע הרב קכ"ח ל"ו, אוצר הלכות קכ"ח נ"ג).

מוציא ומכניס הספר תורה

צריך ללבוש טלית גדול (מקור חיים (מהחות יאיר) קיצור הלכות ח' י"ד, שערי רחמים (על השערי אפרים) ג' כ"ב, שיח תפילה שער י"ד א' ב') [וע"ע לקמן "עולה לתורה במנחה"].

בעל קורא

צריך ללבוש טלית גדול (שערי אפרים ג' י"ח) [וע"ע לקמן "עולה לתורה במנחה"].

עולה לתורה בשחרית

צריך ללבוש טלית גדול (שערי אפרים ג' י"ח, י' ח', קיצור שו"ע כ"ג ב', כף החיים קמ"ז ד', אשי ישראל ל"ח י"ז [ע"פ משנה ברורה י"ד י"א, ערוך השלחן י"ד י', צ"א ב'], הליכות שלמה ח"א י"ב כ', ס"ק כ"ט, שרשי מנהג אשכנז ח"א עמ' 126), ויש מי שאומר דאם יש עליו תפילין (כגון בחור בימות החול), אינו צריך ללבוש טלית גדול, כיון שמספיק במה שהוא מעוטר בתפילין (הליכות שלמה ח"א י"ב כ').

עולה לתורה במנחה

צריך ללבוש טלית גדול (שערי אפרים ג' י"ח, מקור חיים (מהחות יאיר) ל"ז ב', שרשי מנהג אשכנז ח"א עמ' 130), ואמנם כן היה ראוי לעשות, אבל לא נוהגים כן, ונראה שהטעם הוא כיון שהציבור אינו לובש טלית גדול (הליכות שלמה ח"א פרק י"ב ס"ק כ"ט, ועיין קצות השלחן בדי השלחן ד' כ"ח), ויש אומרים שרק אם אינו לובש חליפה ארוכה, צריך ללבוש טלית גדול (קיצור הלכות קריאת התורה עמ' 10 בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל, דעת נוטה ח"ב עמ' רנ"ד ואשי ישראל עמ' תשמ"ב בשם הגר"ח קניבסקי שליט"א, ועיין ערוך השלחן צ"א ב') [וע"ע לעיל "שליח ציבור למעריב"].

מגביה הספר תורה

צריך ללבוש טלית גדול (כף החיים קמ"ז ד', אשי ישראל פרק ל"ח ס"ק מ"ו [ע"פ ערוך השלחן צ"א ב']), ויש אומרים שרק אם אינו לובש חליפה ארוכה, טוב ללבוש טלית גדול (דעת נוטה ח"ב עמ' רנ"ד בשם הגר"ח קניבסקי שליט"א) [וע"ע לעיל "עולה לתורה במנחה"], והעושה גלילה, יש אומרים שגם הוא צריך ללבוש טלית גדול (תפילה כהלכתה פרק ט"ז ס"ק ע"ח, אוצר הלכות י"ח ח', שרשי מנהג אשכנז ח"א עמ' 129, 134).

האומר קדיש יתום

צריך ללבוש טלית גדול (משנה ברורה י"ח ה', שו"ע הרב י"ח ד', וע"ע מקור חיים (מהחות יאיר) י"ח א, נ"ג א', עמ' 10, שיח הלכה י"ח י', י"א, שרשי מנהג אשכנז ח"א עמ' 118), אבל לא נוהגים כן (ערוך השלחן י"ח ז', קצות השלחן בדי השלחן ז' כ"ח).

דורש לפני הציבור

צריך ללבוש טלית גדול (ערוך השלחן י"ח ז', אלף המגן (על המטה אפרים) תר"ב כ"ג, חיי משה י"ח א', נטעי גבריאל על פסח ח"א ה' י', ועיין ביאור הלכה ח' ט' קודם, וע"ע ספר ציצית מקורות הלכה פסוקה סי' י"ח ס"ק 23), ואם אינו לובש טלית גדול, מכל מקום לא יסיר הכובע מעל ראשו (נטעי גבריאל על פסח ח"א ה' י').

מספיד לפני הציבור

צריך ללבוש טלית גדול (דברי סופרים על אבלות פרק י"ד ס"ק א'), ויש אומרים שאינו לובש טלית גדול (עיקרי הד"ט י"ד ל"ה א', וע"ע נטעי גבריאל על אבלות ח"א נ"א כ', ספר ציצית מקורות הלכה פסוקה סי' י"ח ס"ק 23).

אבי הבן בברית מילה

צריך ללבוש טלית גדול (בדמ"ך חיי ח' כ"ח, ספר ציצית מקורות הלכה פסוקה סי' י"ח ס"ק 22, ועיין כף החיים כ"ה צ"ו).

מוהל

צריך ללבוש טלית גדול (ערוך השלחן י"ד י', י"ח ז', מטה אפרים תרכ"א ג', זוכר הברית י"ז ט"ז, ועיין כף החיים כ"ה צ"ו).

קוואטר

צריך ללבוש טלית גדול (אוצר הברית ח"א ג' י"ב (ג'), בדמ"ך חיי ח' כ"ח).

המניח את התינוק על הכסא של אליהו

צריך ללבוש טלית גדול (קיצור דיני ברית מילה ופדיון הבן (תשובה מהגר"ח קניבסקי שליט"א) עמ' ס"ט, בדמ"ך חיי ח' כ"ח).

סנדק

צריך ללבוש טלית גדול (שערי תשובה י"ח ב', תקנ"ה א', פתחי תשובה י"ד רס"ה י"ג, ערוך השלחן י"ד י', י"ח ד', ועיין ביאור הלכה ח' י"ד אס).

עמידה לברכות (אחרי הברית)

צריך ללבוש טלית גדול (קיצור דיני ברית מילה ופדיון הבן (תשובה מהגר"ח קניבסקי שליט"א) עמ' ס"ט, בדמ"ך ח"י ח' כ"ח).

ברכות (אחרי הברית)

צריך ללבוש טלית גדול (קיצור דיני ברית מילה ופדיון הבן (תשובה מהגר"ח קניבסקי שליט"א) עמ' ס"ט, בדמ"ך ח"י ח' כ"ח).

טעם לבישת הטלית גדול

שליח ציבור צריך ללבוש טלית גדול, מפני כבוד הציבור (משנה ברורה י"ח ד', שער הציון תקפ"א ג', וע"ע ט"ז תקפ"א ב', מקור חיים (מהחות יאיר) נ"ג א').

כהן בברכת כהנים צריך ללבוש טלית גדול ולשלשלו על פניו וידיו, כדי שהציבור לא יסתכלו בו (שו"ע א"ח קכ"ח כ"ג, ערוך השלחן קכ"ח ל"ו, כף החיים קכ"ח קמ"ג, וע"ע משנה ברורה קכ"ח צ"א, שו"ע הרב קכ"ח ל"ו, אוצר הלכות קכ"ח נ"ג).

עולה לתורה צריך ללבוש טלית גדול, מפני כבוד הציבור ומשום כבוד התורה (שערי אפרים ג' י"ח, י' ח', וע"ע משנה ברורה י"ד י"א, ערוך השלחן י"ד י', צ"א ב', מחצית השקל י"ג ה', כף החיים קמ"ז ד', קובץ הלכות בדיני העולה לתורה עמ' מ"ב).

מגביה הספר תורה צריך ללבוש טלית גדול, מפני כבוד התורה (ערוך השלחן צ"א ב'), ויש מי שאומר דהטעם הוא כיון שאסור לאחוז ספר תורה ערום (כף החיים קמ"ז ד').

האומר קדיש יתום צריך ללבוש טלית גדול, מפני כבוד הציבור (משנה ברורה י"ח ה').

דורש לפני הציבור צריך ללבוש טלית גדול, מפני כבוד הציבור (ערוך השלחן י"ח ז', אלף המגן (על המטה אפרים) תר"ב כ"ג), ויש מי שאומר דהטעם הוא כדי להנצל מעין הרע (חיי משה י"ח א' ונטעי גבריאל על פסח ח"א פרק ה' ס"ק ט"ז בשם לב חיים).

מוהל וסנדק צריכים ללבוש טלית גדול, מפני כבוד מלאך הברית (ערוך השלחן י"ח ז'), ויש אומרים שהטעם הוא לכבוד המצוה (זוכר הברית י"ז ט"ז, וע"ע ספר ציצית מקורות הלכה פסוקה סי' י"ח ס"ה 22).